2014 letnik 29

1 DIDACTICA SLOVENICA

pedagoška obzorja

znanstvena revija za didaktiko

VSEBINA

Dr. Tatjana Devjak, dr. Srečko Devjak, dr. Alenka Polak **3** DEJAVNIKI VPLIVA NA IZBIRO PEDAGOŠKEGA POKLICA: MOTIVI, PRIČAKOVANJA IN PROFESIONALNI RAZVOJ

Dr. Milica Mitrović, dr. Radovan Antonijević **19** ZNANSTVENE PARADIGME KOT REFERENČNI OKVIR ZA PREUČEVANJE OCENJEVANJA PRI POUKU

Dr Vera Života Radović **33** DEJAVNOSTI UČENCEV MED POUKOM

Dr. Amalija Žakelj **46** UČITELJI O VZROKIH UČNIH TEŽAV UČENCEV PRI MATEMATIKI

Dr. Matjaž Duh **60** RAZVIJANJE LIKOVNE APRECIACIJE S SREDNJEŠOLCI

Mag. Špela Udovič, dr. Asja Nina Kovačev, mag. Barbara Rodica **76** ANALIZA ESTETSKEGA PRESOJANJA POMENSKIH DIMENZIJ OBLIK IN BARV

Tina Gorjanc, dr. Janja Črčinovič Rozman **91** PREPRIČANJA UČITELJEV O VPLIVU GLASBE IZ RISANK NA IZBRANA PODROČJA OTROKOVEGA RAZVOJA

Dr. Rudi Kotnik **104** KOMPETENCE IN DIDAKTIKA FILOZOFIJE

Mag. Manica Danko, dr. Maja Klun **116** POVEZOVANJE STROKE IN ANGLEŠKEGA JEZIKA V VISOKEM ŠOLSTVU

Dr. Slavko Cvetek **130** PRAŽNI POJMI IN TEŽAVNO ZNANJE V VISOKOŠOLSKEM POUČEVANJU, UČENJU IN KURIKULUMU

Dr. Zdenka Petermanec, Kristina Šrot **143** MOŽNOSTI ZA VKLJUČEVANJE KNJIŽNIC V PROCES VISOKOŠOLSKEGA IZOBRAŽEVANJA

Dr. Sonja Pečjak, Tina Pirc **155** SEM OPAZOVALEC MEDVRSTNIŠKEGA NASILJA: KAJ LAHKO NAREDIM?

Dr. Ana Vovk Korže **169** PREDMET PROJEKTNO DELO V ŠOLI – NA PRIMERU SAMOOSKRBE

2014 volume 29

1 DIDACTICA SLOVENICA

pedagoška obzorja

scientific journal for didactics

CONTENTS

Tatjana Devjak, Ph.D., Srečko Devjak, Ph.D., Alenka Polak, Ph.D. **3** FACTORS THAT AFFECT THE SELECTION OF THE PEDAGOGICAL PROFESSION: MOTIVES, EXPECTATIONS AND PROFESSIONAL DEVELOPMENT

Milica Mitrović, Ph.D., Radovan Antonijević, Ph.D. **19** SCIENTIFIC PARADIGM AS A REFERENCE FRAME FOR THE STUDY OF ASSESSMENT IN TEACHING

Vera Života Radović, Ph.D. **33** STUDENTS' INCIDENTAL ACTIVITY

Amalija Žakelj, Ph.D. **46** TEACHERS' VIEWS ON THE CAUSES OF PUPILS' LEARNING DIFFICULTIES IN MATHEMATICS

Matjaž Duh, Ph.D. **60** DEVELOPING ART APPRECIATION IN SECONDARY SCHOOL STUDENTS

Špela Udovič, M.A., Asja Nina Kovačev, Ph.D., Barbara Rodica, M.A. **76** AESTHETIC ASSESSMENT OF THE SEMANTIC DIMENSIONS OF SHAPE AND COLOUR AND QUANTITATIVE RESEARCH ANALYSIS OF THEIR EVALUATION

Tina Gorjanc, Janja Črčinovič Rozman, Ph.D. **91** TEACHERS' BELIEFS ABOUT THE INFLUENCE OF CARTOON MUSIC ON SELECTED AREAS OF CHILD DEVELOPMENT

Rudi Kotnik, Ph.D. **104** COMPETENCIES AND DIDACTICS OF PHILOSOPHY

Manica Danko, M.A., Maja Klun, Ph.D. **116** COLLABORATION BETWEEN THE PROFESSION AND THE ENGLISH LANGUAGE IN HIGHER EDUCATION

Slavko Cvetek, Ph.D. **130** THRESHOLD CONCEPTS AND TROUBLESOME KNOWLEDGE IN HIGHER EDUCATION TEACHING, LEARNING AND CURRICULUM

Zdenka Petermanec, Ph.D., Kristina Šrot **143** POSSIBILITIES OF INCLUDING LIBRARIES IN THE PROCESS OF HIGHER EDUCATION

Sonja Pečjak, Ph.D., Tina Pirc **155** I AM A BYSTANDER IN PEER BULLYING: WHAT CAN I DO?

Ana Vovk Korže, Ph.D. **169** THE PROJECT WORK SUBJECT AT SCHOOL – AN EXAMPLE OF SELF SUFFICIENCY

Dr. Tatjana Devjak, dr. Srečko Devjak, dr. Alenka Polak

Dejavniki vpliva na izbiro pedagoškega poklica: motivi, pričakovanja in profesionalni razvoj

Znanstveni članek

UDK 331.54:37

KLJUČNE BESEDE: profesionalni razvoj, dejavniki poklicne odločitve, poklicna pričakovanja, pedagoški poklic

POVZETEK – V prispevku avtorji analizirajo dejavnike, ki so vplivali na odločitev študentov Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani pri izbiri svojega pedagoškega poklica. Za pedagoški poklic so standardi vedno zahtevnejši, ker se od prihodnjega pedagoškega delavca zahtevajo visoka raven znanja in visoko razvite sposobnosti. Med študijem se študentje pedagoških usmeritev intenzivno profesionalno in osebnostno razvijajo. Pri študijskem procesu in praktičnem pedagoškem usposabljanju razvijajo kompetence, ki so nujne za opravljanje pedagoškega poklica. Izsledki empirične raziskave pokažejo, da so se študentje za poklic v prvi vrsti odločali na podlagi tako imenovanih psiholoških dejavnikov, kar je z vidika poslanstva pedagoškega poklica razveseljivo. Med študijskim procesom so na profesionalni razvoj študentov vplivale različne aktivnosti, pogrešali pa so več aplikativnosti posameznih teorij in več praktičnega pedagoškega usposabljanja. Bojijo se, da imajo za samostojno delo premalo izkušenj in premalo zaupanja v lastno znanje ter da bodo delali napake in bili premalo ustvarjalni.

Scientific paper

UDC 331.54:37

KEYWORDS: professional development, factors for professional decision, career expectations, pedagogical profession

ABSTRACT – In the paper, the authors analyse the factors that influenced the decision of the students of the Faculty of Education, University of Ljubljana, in the choice of their pedagogical profession. For the teaching profession, which is subject to the professionalisation, standards are becoming more complex, or to put it in other words, the future pedagogical worker requires a high level of knowledge and highly developed skills. During the academic study, students of educational direction focus intensively on professional and personal development, and they develop competences that are necessary to carry out the teaching profession. The results of the research show that students in the first instance decided on the basis of the so-called psychological factors, which is, from the perspective of the mission of the teaching profession, gratifying. During the study process, the students' professional development was influenced by activities, but they miss better application of individual theories and more practical pedagogical training. Students are afraid that they have too little experience for independent work, they lack confidence in their own skills, they are afraid of making mistakes and not being creative.

1. Uvod

Vsak izmed nas je bil v situaciji, ko se je odločal, kaj bi v življenju želel postati in kaj delati, kateri poklic bi rad opravljal. Na to pomembno življenjsko odločitev vsakega izmed nas so vplivali različni dejavniki oziroma motivi. Nekateri imajo večji, spet drugi manjši vpliv. Za pedagoški poklic velja, da je vedno bolj profesionaliziran. Od prihodnjega pedagoškega delavca se zahteva visoka raven znanja in visoko razvite

Milica Mitrović, Ph.D., Radovan Antonijević, Ph.D.

Scientific paradigm as a reference frame for the study of assessment in teaching

Znanstveni članek

UDK 37.091.26:001

KLJUČNE BESEDE: ocenjevanje, pouk, znanstvene paradigme, referenčni okvir preučevanja ocenjevanja

POVZETEK – Članek obravnava paradigme kot referenčni okvir v aktualnem preučevanju ocenjevanja pri pouku. Po pregledani literaturi sta identificirana dva načina uporabe tega koncepta: pluralistični in tisti, v katerem se določene kategorije ocenjevanja obravnavajo s pomočjo empirično-analitične, interpretativne in kritično-teoretične znanstvene paradigme. Slednji sistem smo izpopolnili z dodatnimi kategorijami ocenjevanja, v opisu pa smo uporabili tri tipične načine ocenjevanja. Na podlagi primera rabe sklepamo, da tak referenčni okvir omogoča celotno in analitično preučevanje ocenjevanja, razumevanje pomena različnih perspektiv za ocenjevanje, preučevanje možnosti reforme ocenjevanja pri pouku in obravnavo vprašanja, kaj vse vpliva na spremembo prakse ocenjevanja v reformskem procesu. Posebnost okvira je pogled v paradigmatsko ujemanje vseh didaktičnih izbir pri pouku. To je sicer pomemben didaktični problem pri iskanju izhodišča v aktualnem preučevanju ocenjevanja.

Scientific paper

UDC 37.091.26:001

KEYWORDS: assessment in teaching, scientific paradigm, reference frame for the study of assessment

ABSTRACT – The subject of this paper is paradigm as a frame of reference for the current study of assessment in teaching. After a review of the literature, two ways to use this concept have been identified: a pluralistic way and the one in which certain categories of assessment are examined through the empirical-analytic, interpretive and critical-theoretic scientific paradigms. The latter system has been enriched with the additional categories of assessment and applied to the description of three typical assessment practices. The examples of such an application to practice provide a basis for the conclusion that this frame of reference enables the thorough and analytical study of assessment, understanding the meaning of different perspectives on assessment, studying the reform potential of assessment in teaching, and consideration of what brings about changes in assessment practices in the reform process. The specific feature of the frame is the insight into paradigmatic congruence of all the didactic choices in teaching. It is a big didactic problem in the search for the starting point of the current study of assessment.

1. Introduction

Reforming the assessment system has become one of the main goals of the education reform in many countries over the past two decades. However, it turned out that there had been few changes in assessment practices in those countries, and they had been slow in pace. For these and many other reasons, the study of assessment has intensified. Besides being studied in didactics and docimology, it is also often a part of interdisciplinary considerations of the essence and streams of the future formal education. Bearing in mind the sudden increase of assessment concepts and the overall

Dr Vera Života Radović

Dejavnosti učencev med poukom

Znanstveni članek

UDK 373.3.091.5

KLJUČNE BESEDE: učenci, učiteljeva razlaga, stranske dejavnosti

POVZETEK – V članku so analizirane dejavnosti učencev med učiteljevo razlago snovi, da bi lahko ocenili naravo teh dejavnosti z vidika njihove produktivnosti pri pouku. Zaželeno je, da bi bil učni proces v času učiteljeve razlage učinkovitejši, in sicer z upoštevanjem učenčeve samoocene lastne udeležbe pri pouku. Za raziskavo smo izdelali vprašalnik z odprtimi vprašanji. Učenci četrtega in osmega razreda iz 13 osnovnih šol v Republiki Srbiji (N = 880) so opisali svoje dejavnosti med učiteljevo razlago učne snovi, ki jim je bila všeč (ki je, kot so sami navedli, jasna, zanimiva, prepričljiva, odpira možnosti za njihovo dejavnost itd.), in med učiteljevo razlago, ki jih ni pritegnila (je nezanimiva, nejasna, dolgočasna itd.). Pokazale so se vzporedne, večinoma neproduktivne dejavnosti, s katerimi učenci izpolnjujejo čas, medtem ko učitelji govorijo, in s katerimi motijo učni proces. Še enkrat se je potrdila pedagoška "resnica", da je od učiteljevega dela odvisno, kaj počno med njegovo razlago učenci, ker so ti svoje neproduktivne dejavnosti večinoma povezovali z negativno ocenjeno razlago učiteljev.

Scientific paper

UDC 373.3.091.5

KEYWORDS: student, teachers' oral presentation, students' incidental and (un)productive activity

ABSTRACT – The paper presents the results of a study on the fourth- and eighth-grade primary school students (N=880) activity during their teachers' oral presentation. The main objective is to estimate the nature of their activity in terms of its productivity in the process of teaching and learning. The aim is to make the teaching process, in particular the time allotted to the teachers' oral presentation, more efficient, taking into consideration students' self-evaluation of their participation in the teaching process. The survey was based on a questionnaire with open-end questions. Students described their own activity during the teachers' oral presentation which they found likable (or, in their own terms: clear, interesting, convincing, stimulating, etc.) and the teachers' oral presentation which they found unlikable (uninteresting, unclear, boring, etc.). The results show the prevalence of incidental, mostly unproductive activity which students use to fulfil the teacher-talking time and which interferes with the teaching process. Once again, the pedagogical "truth" was confirmed that the character of students' activity depends on the quality of teachers' work (i.e. their teaching method). The unproductive students' activity was mostly related to the negatively assessed characteristics of their teachers' oral presentation.

1. Uvod

Efikasnost nastavnih metoda najčešće se procenjuje na osnovu toga da li su i koliko u okviru primene pojedinih metoda učenici aktivni. Na istom kriterijumu zasnovane su tzv. binarne klasifikacije nastavnih metoda na metode rada nastavnika i metode učenja učenika (zastupljene na primer u didaktici M. I. Mahmutova, V. Matesa i dr.; vid. Radović 2011). U navedenom didaktičkom pristupu usmeno izlaganje nastavnika je nastavna aktivnost uz koju se najčešće vezuje pasivan položaj učenika. Iako je

Dr. Amalija Žakelj

Učitelji o vzrokih učnih težav učencev pri matematiki

Znanstveni članek

UDK 373.3.091.3:51

KLJUČNE BESEDE: matematika, učne težave pri matematiki, vzroki učnih težav, znaki, prepoznavanje učnih težav

POVZETEK – V uvodu razpravljamo o pomenu pravočasnega odkrivanja učnih težav učencev pri matematiki. Osrednji del članka namenjamo raziskavi, s katero smo ugotovili, da učitelji kot najpogostejše vzroke učnih težav učencev navajajo upočasnjen intelektualni razvoj, specifične primanjkljaje na posameznih področjih učenja, šibke spodbude ter nizko motivacijo za šolsko delo, ki se najpogosteje odražajo v znakih, kot so: počasnejše usvajanje učnega gradiva, težave pri razumevanju in izvajanju algoritmov, težave pri branju in pisanju ter pri nalogah, ki zahtevajo logično mišljenje, pogosto tudi po kratkotrajni pozornosti. Učitelji matematike statistično značilno pogosteje kot učitelji razrednega pouka povezujejo vzroke učnih težav z učenčevimi čustvenimi težavami ter z nizko motivacijo za šolsko delo. Rezultati opozarjajo na nujnost posodabljanja in prilagajanja učnih metod za spodbujanje pozitivnega odnosa do matematike, zaupanje v lastne sposobnosti ter povečanje odgovornosti in motivacije za učenje.

Scientific paper

UDC 373.3.091.3:51

KEYWORDS: mathematics, learning difficulties in mathematics, causes of learning difficulties, signs, identification of learning difficulties

ABSTRACT – The introduction describes the significance of detecting pupils' learning difficulties. The central part of the article includes the research with which we have found out that teachers as the most common causes of learning difficulties of pupils indicate generally slower intellectual development, specific deficits in specific areas of learning, lack of educational and work habits and low motivation for school work, which are most often reflected in signs such as slower acquisition of learning materials, difficulties in the understanding and implementation of algorithms, difficulties in reading and writing as well as in tasks that require logical thinking, and quite often also after short-term focus. The results also point to the need for updating and adapting teaching methods to promote positive attitudes towards mathematics and confidence in their own abilities, and to increase accountability and motivation for learning.

1. Uvod

Od šole oziroma učitelja pričakujemo, da prav vsakemu učencu s primernim pristopom omogoči, da se izobražuje v skladu s svojimi zmožnostmi. Zato tako nadarjenost učencev kot učne težave učencev razumemo kot izzive učitelju, kako poučevati, kako prepoznati potrebe učencev in katere ukrepe izbrati, da bodo dosežki učencev optimalni glede na njihove zmožnosti in sposobnosti.

Na pravočasno odkrivanje vzrokov učnih težav opozarjajo številni raziskovalci, ki v svojih študijah ugotavljajo vzroke in posledice učnih težav učencev. Tako na

Dr. Matjaž Duh

Razvijanje likovne apreciacije s srednješolci

Znanstveni članek

UDK 373.5.015.31:7

KLJUČNE BESEDE: likovna apreciacija, gimnazija, sporočilnost likovnega dela, doživljanje likovne umetnine

POVZETEK – Spoznavanje večplastnosti likovnega dela je predmet načrtovanja in vrednotenja pri likovni vzgoji in osnova za razvijanje likovne apreciacije. Pri likovni apreciaciji se učenci srečajo s percipiranjem in recipiranjem, torej vrednotenjem in ponotranjanjem umetniških del. V empirični kvalitativni raziskavi smo preverjali način razvijanja likovne apreciacije skozi sedem posameznih korakov. Dijaki prvega letnika gimnazije so izbrano umetniško delo J. R. Gerade opazovali in svoja spoznanja zapisovali. Sistematično usmerjanje pozornosti dijakov in vse bolj subtilna likovna percepcija je pri dijakih izzvala emocionalne reakcije. Kvalitativna analiza zapisov je potrdila ustreznost takšnega pristopa, ki je večini dijakov pomagal do adekvatnega doživljanje umetnine in do njene lastne interpretacije.

Scientific paper

UDC 373.5.015.31:7

KEYWORDS: art appreciation, grammar school, expressiveness of a work of art, experiencing a work of art

ABSTRACT – Getting to know the multilayered nature of a work of art is subject to planning and evaluation in visual arts education and the basis for developing art appreciation. In art appreciation, students are introduced to perception and reception, i.e. evaluation and internalisation of artwork. We conducted a qualitative empirical study to verify the manner of developing art appreciation through seven individual steps. First-year grammar school students inspected a chosen work by J. R. Gerada and noted down their realisations. Systematic direction of the students' attention and the increasingly subtle art perception evoked emotional reactions in students. The qualitative analysis of their notes confirmed the appropriateness of such an approach that helped the majority of students to adequately experience the work of art and to come to their own interpretation.

1. Uvod

Sodobna likovna vzgoja bi morala temeljiti na razvijanju produktivnih in receptivnih likovnih sposobnosti. K slednjemu sodi tudi likovna apreciacija, kjer se dijaki srečajo s percipiranjem in recipiranjem, torej vrednotenjem in ponotranjanjem umetniških del. Razvijanje likovne apreciacije temelji na razvijanju čim bolj subtilne percepcije umetniškega dela. Dijaki se ob tem usposabljajo, da umetniško delo vidijo, ga razumejo in v njem uživajo.

Pri delu v šoli se izogibamo intelektualnemu vrednotenju, opazovanje slike naj bo doživetje, ki nas "pritegne, da pobliže pogledamo, nas zapelje v preteklost, v prihodnost, prestavi v drugi svet, da nas emocionalno napade, pri čemer so ob tem sprožena čustva tako različna in mnogovrstna kot opazovalec sam" (Bertscheit, 2001, str. 10). Proces recepcije je subjektivno pogojen, je individualen in dinamičen, saj si recipi-

Mag. Špela Udovič, dr. Asja Nina Kovačev, mag. Barbara Rodica

Analiza estetskega presojanja pomenskih dimenzij oblik in barv

Znanstveni članek

UDK 373.5.015.31:7

KLJUČNE BESEDE: barva, oblika, pomenske dimenzije, slikovno polje, vzorec

POVZETEK – Eden od ciljev pouka grafičnega oblikovanja je, da dijaki ozavestijo svoje dojemanje in razumevanje različnih likovnih organizmov. To dosegajo tako na osnovi vizualnih izkušenj, likovnoteoretskih znanj kot tudi z likovnim prakticiranjem. Vizualno in likovno razumevanje oblik pomeni identifikacijo nekaterih pomembnih značilnosti predmetov. Poleg oblik imajo tudi barve svoje čutne, čustvene in ekspresivne vrednosti. V prispevku so predstavljene ugotovitve kvantitativne raziskave estetskega presojanja pomenskih razsežnosti oblik in barv. Namen raziskave je bil raziskati in analizirati, kakšne so preference subjektov raziskave do določenih likovnih materij, kakšno je njihovo presojanje slikovnih predlog s stališča likovne konceptualizacije ter vpliv likovnih prvin, predvsem barve in oblike, na dojemanje optičnih vtisov. Cilj raziskave je bil tudi ugotoviti, ali obstajajo razlike v dojemanju likovnih materij glede na spol. Rezultati so nam pokazali, da osnovni motiv vzorca lahko presojamo tudi kot samostojno umetniško delo ter da je slikarsko delo mogoče razumeti tudi kot motiv vzorca oziroma ornamenta. Analiza kaže, da je barva bistven dejavnik, ki vpliva na dojemanje likovnih materij.

Scientific paper

UDC 373.5.015.31:7

KEYWORDS: colour, shape, semantic dimensions, visual field, pattern

ABSTRACT – One of the goals of teaching graphic design is to make students aware of their own perception and understanding of various arts organisms. This is done on the basis of visual experience, theoretical art skills and by practising art. The visual and artistic understanding of shapes means identifying some important object features. Colours not only have shapes, but are also sensual, emotional and expressive values. This study includes the quantitative research on the aesthetic assessment of semantic dimensions of shapes and colours. The goal of our research is to explore and analyse the preferences of research subjects to a certain art matter, their assessment of art template in terms of art conceptualisation and the impact of art elements, especially shapes and colours, on the perception of optical impressions. An additional aim of this study is to find out whether there are any differences in art matters in terms of males and females. The research results showed that the basic motive of the pattern can be considered as an independent work of art and that the painting can be considered as well as a motif pattern or an ornament. The analysis shows that colours are the key factors affecting the perception of art matter.

1. Uvod

Srednješolski strokovni program Medijski tehnik, programska enota grafično oblikovanje, omogoča dijakom kontinuum v lastnem likovnem izražanju. Grafično oblikovanje je predmet, ki ima temelje na vsebinah likovne teorije. Te vsebine dijaki opredmetijo z likovnim prakticiranjem. Splošni cilji predmeta so, da dijaki preko kreativnih procesov pridobijo občutek za likovno izraznost v oblikovanju čim bolj učinkovitih

Tina Gorjanc, dr. Janja Črčinovič Rozman

Prepričanja učiteljev o vplivu glasbe iz risank na izbrana področja otrokovega razvoja

Znanstveni članek

UDK 373.3.016:78

KLJUČNE BESEDE: otrokov razvoj, risanke, vpliv glasbe iz risank, prepričanja učiteljev o uporabi glasbe iz risank

POVZETEK – V članku sta predstavljena vloga glasbe v risankah pri vplivu na otrokov celostni razvoj in rezultati empirične raziskave, katere namen je bil ugotavljanje ocen učiteljev o pomembnosti in uporabi glasbe iz risank pri pouku glasbene vzgoje na razredni stopnji ter prepričanj o pogostosti njenega vpliva na izbrana področja otrokovega razvoja. Na osnovi odgovorov na anketni vprašalnik smo ugotovili, da statistično značilne razlike med učitelji glede na vzgojno-izobraževalno obdobje (VIO) kažejo na to, da učitelji 1. VIO uporabo glasbe iz risank ocenjujejo kot pomembnejšo, večina učiteljev 2. VIO pa je pri glasbenih urah nikoli ne uporabi. Kljub razlikam v prepričanjih o vplivu glasbe iz risank na preučevana področja otrokovega razvoja je zavedanje učiteljev o njeni uporabi v učnem procesu še pomanjkljivo.

Scientific paper

UDC 373.3.016:78

KEYWORDS: child development, cartoons, impact of music from cartoons, teachers' beliefs about the use of cartoon music

ABSTRACT – The article presents the role of cartoon music with regard to the influence on children's overall development, and the results of an empirical research aimed at identifing teachers' ratings of the importance and use of cartoon music during music lessons in primary school and beliefs about the frequency of its influence on selected areas of a child's development. Based on the answered questionnaires, we were able to determine that there are statistically significant differences among teachers with regard to individual triads, indicating that teachers who teach in the first triad consider the use of cartoon music important, whereas most teachers who teach in the second triad never use cartoon music during the lessons. Despite the differences in their beliefs about the influence of cartoon music on the studied areas of child development, the teacher's awareness of its use in the learning process is still low.

1. Uvod

Glasba je sestavni del človekovega vsakdana in ga v različnih oblikah spremlja skozi celotno osebno rast, s katero si človek bogati življenje. A prav posebno dimenzijo dobi takrat, ko jo predstavimo kot spremljevalko otrokovega razvoja. V vsakem obdobju otrokovega zorenja in odraščanja namreč na drugačen, a prav poseben način, bogati vsa področja razvoja otrokove osebnosti.

Marjanovič Umek (1991, str. 8) navaja, "da večina sodobnih razvojnih teorij, razvoj opredeljuje kot stalen in dinamičen proces, ki vključuje kvantitativne in kvalitativne spremembe ter skladnost in integracijo med posameznimi področji otrokovega razvoja". Pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega procesa je dobro poznavanje

Dr. Rudi Kotnik

Kompetence in didaktika filozofije

Znanstveni članek

UDK 373.5.02:101

KLJUČNE BESEDE: kompetence, razčlenjevanje, holizem, proces, načela, metodologija, tehnologija

POVZETEK – Članek razjasnjuje pojem kompetenc v didaktiki filozofije, hkrati pa je poskus formuliranja izvirne rešitve problema, ki se ob tem pokaže. Na eni strani so pristopi z načelom filozofije kot dejavnosti in vztrajanje pri holizmu problematizacije, konceptualizacije in argumentacije, ki so do določene mere metodologija. Zgled za učenje teh filozofskih kvalitet, ki jih sicer nekateri (Tozzi) imenujejo kompetence, je študij velikih filozofov. Poudarek je na filozofski vsebini, zavračajo pa členitev učnih ciljev, da bi ne postali gole tehnike. Na drugi strani koncepcija poučevanja filozofije za otroke poleg določene mere posvečanja vsebini posebno pozornost posveča načelu razvijanja procesa filozofije kot dejavnosti, koncipiranju metodologije in le nakazovanju možnih tehnik, ki pa izhajajo iz situacije. Problem je torej: kako pomagati dijakom ali študentom z bolj razčlenjenimi učnimi cilji ob ohranjanju holizma. Rešitev se kaže v večji pozornosti na procesu, ki pomeni tako učiteljevo metafilozofsko spremljanje dijakov pri spoznavanju filozofske dejavnosti filozofskih del kot tudi metafilozofsko spremljanje procesa dejavnosti samih dijakov v filozofski diskusiji.

Scientific paper

UDC 373.5.02:101

KEYWORDS: competencies, articulation, holism, process, principles, methodology, technology

ABSTRACT – The paper tries to clarify the notion of competence in relation to teaching philosophy and offers a solution to the emerging problem. On the one hand, there are approaches based on the principle of doing philosophy as a holistic unity of problematisation, conceptualisation and argumentation. This methodology can be learnt by studying great philosophers with the emphasis on the content. The articulation of learning objectives is rejected to avoid becoming mere techniques. Can we help students with more articulated objectives by preserving holistic unity? A solution can be in the contribution of Philosophy for children and its special attention to the process of doing philosophy as independent thinking. This is the principle which leads towards the elaboration of methodology and to a certain extent techniques which follow from the specific context. By approaching the two poles, we can pay attention to the process through metaphilosophical accompaniment of students in their study of philosophical texts of philosophers in order to follow their philosophical process. We include also metaphilosophical accompaniment of students in their own philosophical activity as doing philosophy.

1. Uvod

V didaktiki filozofije se na eni strani srečujemo s kompetencami, ki so kot posebni dodatki v učne načrte prišle na podlagi direktiv s kurikularnimi spremembami. Vendar so na drugi strani v didaktiki filozofije že od osemdesetih let navzoči zasnutki poučevanja filozofije, ki vsebujejo pojem kompetenc v različnih pomenih. Zato velja razjasniti pojem kompetenc v zvezi s poučevanjem filozofije, razjasniti pojmovna razlikovanja, dileme, ki iz tega izhajajo in implikacije za prakso poučevanja. Ključna je dilema razčlenjevanje učnih ciljev, kjer se pokaže stična točka s sodobnimi trendi v kompetenčnem pristopu. Problematičnost fragmentacije učnih ciljev nas sooča

Mag. Manica Danko, dr. Maja Klun

Povezovanje stroke in angleškega jezika v visokem šolstvu

Znanstveni članek

UDK 811.111:378

KLJUČNE BESEDE: angleški strokovni jezik, medpredmetno povezovanje, visoko šolstvo, javna uprava

POVZETEK – Angleški strokovni jezik (posebno v visokem šolstvu) je del učnega procesa za različne namene, vsebine in življenjske situacije. Tesno povezovanje angleškega strokovnega jezika z vsebino študija pomeni poleg krepitve statusa jezika v visokošolskem študijskem procesu tudi pridobivanje kakovostnih strokovnih znanj v tujem jeziku. Namen prispevka je predstaviti pomen angleškega strokovnega jezika v povezavi s strokovnimi predmeti v visokošolskem izobraževanju ter rezultate raziskave o zaznavanju pomembnosti znanja angleškega strokovnega jezika in medpredmetnega povezovanja s strani študentov, pedagogov in diplomantov javne uprave. Rezultati kažejo, da diplomanti in študenti statistično značilno različno vrednotijo pomembnost šestih aktivnosti, povezanih z angleškim jezikom, od ponujenih desetih. Diplomanti tako na primer dajejo večji poudarek branju strokovnih člankov in komunikaciji, obe skupini pa se ne razlikujeta pri vrednotenju oblikovanja glosarjev, pisanju seminarskih nalog in prevodov. Odgovori se statistično ne razlikujejo med študenti in pedagogi, se pa mnenja o vseh šestih trditvah glede medpredmetnega povezovanja med študenti in pedagogi razlikujejo.

Scientific paper

UDC 811.111:378

KEYWORDS: English for specific purposes (ESP), collaboration, higher education, public administration

ABSTRACT – English for specific purposes (ESP), especially in tertiary education, is taught for various purposes, contexts and different real-life situations. Collaboration between the ESP practitioners and subject area (content) at the tertiary level leads to the promotion of better quality of knowledge thought in a foreign language, especially English. The aim of this paper is to present the role of ESP in connection with the content in higher education, and the research results of a survey about the importance of ESP for students, teachers and graduates of public administration programmes. The research investigated the attitudes and perceptions of the integration between ESP and content course among all three mentioned groups. We found out that the graduates and current students show statistically different attitude towards the importance of six out of ten selected activities in English. They put greater emphasis on reading professional articles and communication. Both groups did not differ in activities connected with preparing glossaries, seminar papers and translation activities. The answers are not statistically different between teachers and students. Nevertheless, the opinions of both groups differ significantly when they evaluate collaboration between ESP and content courses.

1. Uvod

Evropa je v zadnjih desetletjih doživela dramatične spremembe v visokem šolstvu, v katerem je učenje tujih jezikov, posebno angleškega, postalo še posebej pomembno. Sposobnost komunikacije v različnih jezikih omogoča čezmejno sporazumevanje, mobilnost in ustvarjalnost, kar pa je mogoče doseči s promocijo učenja in poučevanja

Dr. Slavko Cvetek

Pražni pojmi in težavno znanje v visokošolskem poučevanju, učenju in kurikulumu

Znanstveni članek

UDK 378:37.015.31

KLJUČNE BESEDE: pražni pojmi, težavno znanje, kakovost visokošolskega poučevanja in učenja, oblikovanje kurikuluma

POVZETEK – V vsaki disciplini ali predmetu visokošolskega poučevanja in učenja oziroma študija obstajajo pojmi in ideje, ki so ključnega pomena za študentovo razumevanje tega predmeta oziroma discipline. Razumevanje teh pojmov predstavlja za študente "prag", ki ga morajo prestopiti, da bi lahko razvili načine mišljenja in ravnanja, ki so značilni za ta predmet ali disciplino, in začeli razmišljati kot inženirji, ekonomisti, zdravniki, učitelji itn. Razumevanje pražnih pojmov pa ni enostavno in pomeni za študenta premik, ki je tako epistemološki kot ontološki (premik v študentovi subjektivnosti), to pa za mnoge študente predstavlja precejšnjo težavo. Teorija pražnih pojmov se v osnovi ukvarja z vprašanjem, kdaj in kako pride v procesu učenja določenega pojma ali ideje do "resničnega" razumevanja in kaj to pomeni za visokošolsko poučevanje in oblikovanje predmetov in študijskih programov. Avtor na osnovi obsežnega pregleda literature o pražnih pojmih ugotavlja, da predstavlja koncept (teorija) pražnih pojmov teoretsko utemeljen in metodološko konsistenten ter uporaben okvir za preučevanje visokošolskega poučevanja in učenja ter oblikovanje visokošolskega kurikuluma s ciljem doseganja večje kakovosti in učinkovitosti visokošolskega poučevanja in učenja.

Scientific paper

UDC 378:37.015.31

KEYWORDS: threshold concepts, troublesome knowledge, quality of higher education teaching and learning, curriculum design

ABSTRACT – In every discipline or subject of higher education teaching and learning (study), there are concepts and ideas that are crucial for students' understanding of that subject or discipline. Understanding these concepts is a "threshold" that the students must cross in order to develop the ways of thinking and acting that are characteristic for that subject or discipline, and start thinking like engineers, economists, doctors, teachers etc. Understanding these concepts is not easy and implies a change which is both epistemological and ontological (a change in students' subjectivity) which presents a difficulty for many students. The theory of threshold concepts basically deals with the question when and how in the process of learning of a certain concept or idea students come to a "real" understanding, and what this means for higher education teaching and for curriculum and course design. Based on the findings of an extensive literature review on threshold concepts, the author finds that the concept (theory) of threshold concepts presents a theoretically grounded and methodologically consistent and useful framework for the study of higher education teaching and learning, and for the curriculum design with an aim to achieve better quality and effectiveness of higher education teaching and learning.

1. Uvod

Ni novost, da so danes diplomanti visokošolskih programov – potem ko se zaposlijo – postavljeni pred zahteve, ki so bile večini diplomantov prejšnjih generacij skoraj neznane, na primer zmožnost uporabe višjih stopenj mišljenja, reflektivnost,

Dr. Zdenka Petermanec, Kristina Šrot

Možnosti za vključevanje knjižnic v proces visokošolskega izobraževanja

Znanstveni članek

UDK 027.7:659.2

KLJUČNE BESEDE: informacijska pismenost, piramidni model, knjižnica, visokošolsko izobraževanje, izveden eksperiment, dodiplomski nivo

POVZETEK – Temeljna značilnost sodobne družbe je eksplozija informacij, ključna pa potreba po njihovem obvladanju, ki zahteva informacijsko pismeno osebo. V prispevku predstavimo način vključevanja knjižnic v informacijsko opismenjevanje študentov, ki izhaja iz Meril in kazalcev informacijske pismenosti v visokem šolstvu. Pri informacijskem opismenjevanju imajo pomembno vlogo tudi knjižnice. V empirični raziskavi s testom znanja preverimo vpliv izobraževanja po Piramidnem modelu, s katerim nudimo vpogled v stopnjo informacijske pismenosti študentov v štirih segmentih (teoretično znanje, iskanje informacij, vrednotenje najdenih informacij in virov ter njihovo uporabo v praksi). Skupni rezultati preverjanja znanja kažejo izrazit napredek v stopnji informacijske pismenosti eksperimentalne skupine kot posledice izvedenega programa informacijskega opismenjevanja. Z navedenim vpogledom smatramo sodelovanje knjižnic pri informacijskem opismenjevanju kot dodano vrednost v izobraževalnem procesu.

Scientific paper

UDC 027.7:659.2

KEYWORDS: information literacy, pyramid model, libraries, higher education, experiment performed, undergraduate level

ABSTRACT – The basic characteristic of modern society is the explosion of information and the need for its regulation is of key importance, demanding an information literate person. This paper describes a model of implementing libraries into the information literacy for students, which derives from the Measures and Indexes of Information Literacy in Higher Education. Libraries play an important role in information literacy. In the empirical research, the influence of education by the Pyramid model was estimated with a test. This test provides an insight into the level of students' information literacy in four segments (theoretical knowledge, information search, valuation of gathered information and sources and their practical use). The test results show a distinct progress in the level of information literacy in the experiment group as the consequence of the programme of information literacy that was carried out with that particular group. The aforementioned leads to the conclusion that the implementation of libraries into information literacy is an added value to the educational process.

1. Uvod

Pri opazovanju večine študentov ob njihovem pridobivanju informacij, preden se lotijo pisanja seminarske ali diplomske naloge, opazimo prioritetno rabo Googla, t. i. googlanje in z njim povezano uporabo posredovanih rezultatov prvih desetih zadetkov, pri tem pa ostaja uporaba sistematično izbranih in kupljenih (licenčne pogodbe) informacijskih virov, ki jih študentom nudijo knjižnice, premalo uporabljena.

Iz navedenega in iz dejstva, da je informacijska pismenost veliko več kot le uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije, sklepamo, da študentje že na začetku

Dr. Sonja Pečjak, Tina Pirc

Sem opazovalec medvrstniškega nasilja: kaj lahko naredim?

Znanstveni članek

UDK 364.632-057.874

KLJUČNE BESEDE: medvrstniško nasilje, vloge opazovalcev, spol, osnovnošolci, srednješolci, učno bolj/manj uspešni učenci

POVZETEK – Skupina učencev – opazovalcev je pri medvrstniškem nasilju prevladujoča in hkrati zelo heterogena skupina, saj se lahko vsak učenec – tudi nasilnež ali žrtev – znajde v vlogi opazovalca. Zato ima ta skupina veliko potencialno moč za zmanjševanje tega nasilja. Z delovanjem na učence, ki sicer zavzemajo različne vloge pri medvrstniškem nasilju, lahko tako dosežemo vsaj premik od manj k nekoliko bolj produktivni interakciji. V raziskavi je sodelovalo 590 učencev osnovne in srednje šole. Zanimalo nas je, v kakšnih vlogah se pojavljajo učenci kot opazovalci ter kakšna je povezanost med vlogami učencev – opazovalcev in spolom, stopnjo šolanja ter njihovo učno uspešnostjo. Ugotovili smo, da se učenci nasilneži, tudi ko so v vlogi opazovalcev, pogosteje kot drugi obnašajo kot aktivni ali pasivni spodbujevalci drugih nasilnežev. Med zagovorniki žrtve je največ tistih, ki sicer sploh niso udeleženi v medvrstniškem nasilju, in učencev, ki so v drugih situacijah tudi sami žrtve. Nadalje smo ugotovili, da so v vlogi spodbujevalcev nasilneža (pasivnih ali aktivnih) pomembno pogosteje fantje, osnovnošolci in učno manj uspešni učenci.

Scientific paper

UDC 364.632-057.874

KEYWORDS: (peer) bullying, roles of bystanders, gender, primary school pupils, secondary school pupils, low/high achieving pupils

ABSTRACT – The prevailing and at the same time the most diverse group in peer bullying is the group of bystanders, since each student – including a bully or a victim – can be one of them. This group has a great potential power to decrease this bullying. By influencing pupils who take different parts in peer bullying, we should be able to achieve at least a small shift to a more efficient manner of interaction. The aim of the study which included 590 primary and secondary school pupils was to find out which roles do pupils have as bystanders and to ascertain the connectedness between this role and gender, level of schooling and learning achievement. We found out that bullies were significantly more likely to assist or even reinforce other bullies when occupying the role of a bystander. Among defenders of the victim, we usually find those pupils who normally do not take part in peer bullying and the victims themselves. The results also show that boys and the low achieving younger pupils are more likely to occupy the role of an assistant or a reinforcer of the bully.

1. Uvod

Medvrstniško nasilje se vsak dan pojavlja na skorajda vseh šolah. Nekatere od njih se s tem problemom ukvarjajo odprto in pošteno, kot pravi Sullivan (2011), druge pa pojave medvrstniškega nasilja prikrivajo in se z njimi ne ukvarjajo.

O medvrstniškem nasilju lahko govorimo, kadar je nek učenec v daljšem časovnem obdobju večkrat izpostavljen agresivnemu vedenju oziroma negativnim dejanjem, ki jih je povzročil njegov vrstnik oziroma skupina vrstnikov (Olweus, 1993). Drugi

Dr. Ana Vovk Korže

Predmet projektno delo v šoli – na primeru samooskrbe

Strokovni članek

UDK 373.5:502.131.1

KLJUČNE BESEDE: projektno delo, samooskrba, permakultura, ekoremediacija, izobraževanje

POVZETEK – Gimnazije imajo nov predmet projektno delo (potrjen je bil januarja 2012) in je odlična priložnost za povezovanje izobraževalnih aktivnosti z lokalnim in regionalnim okoljem. Mednarodni center za ekoremediacije pri Filozofski fakulteti Maribor si prizadeva vključiti mlade v raziskovalno dejavnost, zato je predmet projektno delo zanimiva priložnost tudi za fakultete in univerze. V zadnjih letih se ukvarjamo z raziskavami na področju samooskrbe in ekoremediacij in prav v teh vsebinah vidimo mnogo priložnosti za projektno sodelovanje z gimnazijami. Samooskrba vsake države je namreč temeljni steber trajnosti. Zaradi globalizacije se je odnos do samooskrbe v zadnjih dvajsetih letih zelo spremenil v negativno smer. Z gospodarsko krizo od leta 2008 naprej pa zavest o pomenu samooskrbe spet narašča. Samooskrba je v Sloveniji na kritično nizki stopnji, zato je potrebno na tem področju razviti nove pristope in vključiti gimnazijce. Prav predmet projektno delo v gimnazijah je nova priložnost za aktivno sodelovanje z inštitucijami in okoljem.

Professional paper

UDC 373.5:502.131.1

KEYWORDS: project work, self sufficiency, permaculture, ecoremediation, education, local area

ABSTRACT – Slovene grammar schools have introduced a new subject, Project Work, which is an excellent opportunity to integrate educational activities with the local and regional environment. The International Centre for Ecoremediations at the Faculty of Arts in Maribor aims to include young people in various projects, and therefore, the Project Work subject is an interesting opportunity for the Faculty and the University in general. In recent years, we have dealt with the research of self sufficiency and ecoremediation, and identified many opportunities for project cooperation with various grammar schools. The self sufficiency concept of each country is a fundamental pillar of sustainibility. Due to globalisation, the attitude towards self sufficiency has changed significantly in a negative direction in the last twenty years. Ever since the beginning of the economic crisis in 2008, the awareness of the importance of self sufficiency is rising again. Self sufficiency in Slovenia has reached a critically low point; therefore, new approaches must be developed in this field. The new subject, Project Work, in secondary school is an excellent opportunity for active cooperation with various institutions and the environment.

1. Predmet projektno delo na gimnazijah

Novost v slovenskem šolstvu je bila uvedba predmeta projektno delo za gimnazije (potrjen je bil januarja 2012), ki temelji na načrtnem in sistematičnem izkustvenem učenju ter omogoča dijakom aktivno vlogo v procesu izgradnje lastnega znanja in usposobljenosti. Predmet poleg strokovnih znanj različnih predmetnih področij razvija kompetence, ki dijakom omogočajo, da so učinkovitejši v reševanju problemskih